

I

V
B
J
C
14633

10 flor.

prawo

Zbiór processow ~~29~~ 38
z 18. wieku

1. Tyszkiewicz — Siesicki.
2. Dowgiałło — Piaskowski,
3. Chmara — Wołodkowicz.
4. — —
5 ~~Koszkołowski~~ Szaniawski — Hornicki.
6. Sapiński — Piaskowski.
7. Hornicki — Piaskowski,
8 — — korzeniewski.
9 Szaniawski — Hornicki.
10 Potocki — Sorok.
11. — —
12 Worennyński — Musnicki
13 Stanicewicz — Kamedułi.
14 Chmara — Przeradowski.
15 Gostawski — Rymsza.
16 Chmara — Przeradowski.
17 Radziwiłł — Hilzen.
18 Hylzen — Radziwiłł.
19 Baryliański — Dziedziula.
20 — —
21 Jankowski — Baryliański.

22 — —
23 Bychowiec — Chodkiewicz
24 Matuscewicz — Bychowiec
25 Strzecki — Korsak.
26 Korsaki.
27 ———
28 —
29 —
30 — Sugintowa — Dowsin
31. Zaborowski — Grużmata. Lubański
32 — —
33. Tomaszewicz — Poryna. Odachowski
34 Łęczyński — Sulatycki.
35 Bejkiewicz — Porecka.
36 Orzeszkowa. Wysłocki
37 —
38 —

Bibliothek
d. Jagellonisc
Univer

Kr

Przymówienie się crca Petita od WJP. Kazimierza Orzeszki Stty Ostryń.

W odpowiedzi co do zapretendowaney Reindukcyi do Dóbr Waławla z Folwarkiem Zakozielem Karłowiczami Słliczowem Hułowiczami w Possessyi na 3. Schedy dwoch Braci Jego u Kazimierza Stty Ostryń: zostaiących, a Korsun i Pihanowicz w Possessyi JP. Jozefa Orzeszki Marszałkowicza Pińskiego zostaiących. Na przeciw WJP, Teresie z Leduchowskiey Orzeszkowey Marsz: Pińskiey.

Z dwojakiego fundamentu Reindukcya mniemana bydź nigdy niemoże, tak z istoty Sprawy, jakoteż i z stopnia prawności i procedowania.

Da poznać doświadczenie z następności.

Uwiadomiony iest Sąd przez Produkta że Antoni Orzeszko Marszałek Piński cokolwiek miał Summ, miał z zbioru Oyca swego.
Których w wykalkulowaniu wszystkie strony do Tabelli się zgodziły, iż miał onych do 306799. zł: gr: 8. na różnych Dobrach zastawnych od Michała Marszałka Pińskiego, a Dziada procedentium.
Ma poznanie i przekonanie tego Sąd że w Ru 1748. Maja 19. dnia.
Michał Orzeszko daiąc na Schedę Prawo darowne Antoniemu Synowi co do Dóbr zebranych w Litwie niedał takowego Prawa jakie dał na Dorosienie i Kijaż Wołyńskie, ale z osobliwszą kondycyą: Iż Synowi „Antoniemu tylko ad vitæ tempora, a Synom Jmci a Wnukom teraz „znieyszym proceduiącym na wieczne czasy.
Toż samo? i Testamentami Dwóma i supplementami potwierdził, a Antoni tę kondycyą przyiął, i z Bracią swoią do Sched poszedł, więc w Władarstwie swym był ograniczony, gdy tylko pozostał, Dożywotnikiem, i nie mógł z obrębow postanowienia Oyczystego więcey wystepować, ani kroku bez złamania Prawa Oyczystego i obowiązku włożonego Oyca swego.
Bo in contentis przydaiąc warunek położył: *Waruiąc to specialiter, a żeby JP. Antoni Stta Ostryński, im post Marszałek Syn móy Wnukow moich od takowych Dóbr, Maiętności i summy, in sortem suam wydzielonych i zapisanych, ullo titulo modo ac prætextu nieoddalał i nic z onych nie utracał.*
Dokładaiąc przytym i ten warunek? *iż gdyby stante vita tegoż JP. Stty Ostryń: alias Marszałka Syna mojego Summa zastawna przezennie zapisana miała być od wiecznikow odłożona i oddana tedy, takowa podobnym sposobem tak jako i drudzy Synowie a Bracia Jmci uczynić ma: to jest tenebitur JP. Stta Antoni za odebraniem nic nieutracaiąc wziąć Prawo na Imie Synow swoich.*
Zeszły Antoni Marszałek to pewnym że summy z lokacyi Oyca swego Michała po odbierał, bo ani na Janowie, Kulbaczynie na Woronie na Łachwie na Zabierzu &c. ad usq; niema więc te w Kapitał poszli i ku nabyciu Dóbr, i też świadczą Prawa: że po konwencyi ostatniey Schedyczney pod R. 1750 *Julii 29 Dnia zaszłey.*
w Roku 1752. 26. 8br: Dobra Waławel i Pihanowicze w Województwie Brzeskim i w Pttcie Pińskim leżące w lat dwie nabył od Czarneckiego Kasztelana Wiślickiego *widzieć Prawo.*
Toć widzieć nic innego jako przeniesione Summy Oycowskie dla jego Dożywociem a dla Wnukow Proceduiących wieczności.
Przetoon tylko Dożywotnik ani wieczności, ani dożywotności Drugiemu

 strze-

i nikomu niemógł zapisywać. Bo warunek w Prawie darownym Oyca dla jego a dla Wnukow Dziada, wraz nad Determinacyą onego ſtoi ſtrzeże i jey tamuię. Kiedy wtymże Prawie darownym większą ieſzcze dołożyły kondycyą.

„A gdyby ſtante Dożywocia ſwojego tenże pomieniony Syn mòy JP. An„toni Orzeſzko wyżey wyrażone jure advitalitatis ſobie a Dzieciom „wiecznością zapiſane Dobra, i na Majętnościach summy miał komu innemu Prawem zaſtawnym wieczyſtym przedażnym wlewko„wym lub innym jakowym zapiſem czy to po części a vellere, czy o„gułem Zbywać lub inwadyować.

„Tedy takowe wſzyſtkie Prawa zapiſy i konwencye u każdego Sądu i Pra„wa za nieważne owo zgoła pro irritis Documentis poczytane być maią. Widzieć Dokument.

Treść Dokumentu zagrodziła Antoniemu wſzelkich dòbr z maiątku i ſumm Michała ponabywanych innego wydawać Prawa, czyli zwiecznością czyliteż z dożywociem jak tylko zachowywać dla Dzieci ſwych a Wnukow onego podług upewnienia jego woli i żądania prawdziwego.

Bo Prawa w warunkach Oyca w Potomſtwie być powinne zachowane podług allegowanych wyżey Praw 6.8. 18. 25 z ꝶ 7.

I że Dokument powinien być w wadze: to także Konſt. 1588.

A tym barziey przed ożenieniem i determinacyą do związkow Małżeńſkich w R. 1757. Datowanym, a w R. 1758. Maia 5. dnia w Grodzie Łuckim przyznanym zapisem. Gdy jak Antoni Orzeſzko Leduchowſkiey żenie, tak Leduchowſka Mężowi na wzaiem opiſali, iż prócz poſtanowienia, to ieſt za wzięciem po oney 60,000. i zadopisaniem do tych ex liquido Debito 10,000. ma być własnością tey i do iey Sukceſſorów, a dopisane 50,000. zł: maią tylko pod iey dożywociem ulegać i ſkomputowawſzy ſummę 120,000. zł. Pol. na dobrach Wołyńſkich ulokować co ſię i ſpełniło podług Praw 1758. Apr. 24. dnia Datowanych.

Ale w tymże Intercyzy inym zapiſie położona wyrazna Klauzuła, że nad poſtanowione opiſanie jedna od drugiego wymagać opiſow i wymożonych nie przyimować obowiązali ſię, ſub nullitate onych *ad Extremum do żadnych zapiſow ad Invicem ciż ſponſi ſub null tate onych impoſt jeſliby ſię pokazali ſiebie pociągać niemaią*. ſłowa są Dokumentu.

Jakimże czołem Tereſſa Leduchowſka brać na ſiebie ważyła ſię zapisy dożywotnie, a na potomſtwo ſwe wieczyſte, przeciwko właſnemu przedślubnemu zapiſowi, przeciwko zamiarowi dyſpozycyi Oyca Antoniego i z uymą właſnych obowiązkòw, a z pokrzywdzeniem dalſzych Konſukceſſorów z uſzczęśliwieniem tylko jednego z nią Potomſtwa dobra Waławel, i Korſunie, Karłowicze i dalſze attynencye, kiedy przecięta była wola i daiącego, i biorącey, bo gdy ſię zna do podpiſu ſwego Leduchowſka, w Intercyzie, przeſtać na oney powinna.

Ale że więcey wymożony i aktualnie podſtępnie zyſkany Dokument, bo w R: 1766. Febr. 8. dnia danym, a w Grodzie Łuckim extra Provinciam przyznanym (dla iakowey nie legalności gdy ad proprium Diſtrictum nieprzenieſiony zapis podług Ar. 1. i 2. Roz. 7. Konſt. 1577. i 1588. ma być ſkaſſowanym, a tu nie tylko w Roku, lecz ad uſq; in proprio Diſtrictu niezoſtaie) zapiſuiąc i daruiąc. Dobra Waławel, Korſunie i inne dopiſuię kondycyą: *zachowawſzy ſobie ad vitalitatem, oraz ſalvam meliorationem tego zapisu ſi Opus fuerit* widzieć zapis.

Ten

Ten to zapis kondycyonalny przeciwko powyższym Dokumentom sprawiony jest złym i nikczemnym zapisem, z istoty i znielegalności swey iako Contrarius przyznanym wyższym Dokumentom, i iako na szkodę dalszego Potomstwa uczyniony *przeciwko Kon. 1577. vol: 1mo folio 362.* de Inscriptionibus *zapisy na zdradę ku oszukaniu, albo na p. zeszkodę sprawiedliwości czynione być niemaią. Druga* Konstitucya *Item o zapisy Imieniem cudzym na zdradę ku szkodzie i skazie niew edzących, abo daleko będących czynione, karani być maią winą naiazdu Domowego 1538. Vol: 1. Fol. 534.*

Jakże ten zapis może się utrzymać, tak wiele wystepków i bezprawności w sobie maiący, tak wiele Dokumentów i Praw Narodowych łamiący.

Cóż większego: gdy według kondycyi i warunku założonego, on iest ze wszystkim zniszczony bo według położoney Salwy poprawiony, w testamencie samego Prawodawcy Antoniego, lub skassowanym & ab hoc nie apellowanym, ale pro testimonio akceptowanym *w tym sposobie additamentu Testamentowego.*

1771. *8bra 3. odmiana i poprawa dyspozycyi po napisanym Testamencie ponieważ reflektowałem się, iż na Syna mego część Benedykta sitam zapisał, bo ci summę na Prawie u J. O. X. Lubomirskiego Woiewody Bracławskiego z prowizyą za wszystkie lata zaległą przytym Walawel cały. Za zym poprawuiąc ten error połowę tylko Synowi memu Benedyktowi, a drugą połowę Synowi m mu Kazimierzowi, którę połowę tenże Kazimierz ma trzymać do wzrostu lat, a na edukacyą ma płacić co rok punktualnie do rąk Matki po 1,000 zł widzieć Testament.*

O toż skutek wymożonych zapisow, że sam Antoni prawodawca całą rzecz odmienił podług Salwy swoiey inaczey zadysponował.

Ale daymy to niech będą iakie chcą zapisy na to dożywocie gdy o one czynić Trybunał niechce kognicyi. Więc dopiero żadnego niema nawet pretextu do possesyi Marszałkowa.

Bardziey gdy niema taż Marszałkowa żadnego weyścia w possesyą, i w wiązania urzędowego to iest Intromissyi, od czego zaczyna się początek dzierżenia na to czytać Kon. 1576. pod Ar. 100. z roz. 4. która koniecznie wyciąga aby za Prawem iakimkolwiek kto nabywa maiętność ma w dzierżenie nie taiemnie, w chodzić, ale przez Woźnego z Urzędu przydanego, które ma być wniesione do Akt Grodzkich a z tych przeniesione do Akt Ziemskich, a ieśli tey niema tedy Possesyi żadney niema.

I Lubo wniesiono: że żenie przy mężu zapisaney Intromissyi niepotrzeba, ale po śmierci jego koniecznie się wyciąga dla wiadomości początku i istoty Possesyi.

I że żonom Intromissyi niepotrzeba w dożywocie podług Konst. 1562. pod Ar. 33. z Roz 1. że *Uno mortuo superstes tym samym ma zostawać w Possesyi*, ale to tylko o dożywociu Przywileiowym, abowiem gdy na oboyga wydany Przywiley tedy z momentem possesyi Przywileiow oboie maią wspólną i trwaiącą possesyą, i oboie razem w onę wchodzą.

Przez co nastanie possesyi za Przywileiem gdy oboygu razem służy, więc po śmierci iednego z uprzywileiowanych iuż druga Osoba niepotrzebuie, nowego wniścia w possesyą, gdy w oną pierwey razem weszła.

Tu zaś Marszałkowa, oprócz tego że niema żadnego prawa legalnego na

dożywocie dóbr. Lecz gdyby miała (na przykład) i naylepſze, wſzelako niemogła iey poſſesya mniemana dożywotnia naſtać, aż po przeżyciu męża, a zatym za otworzeniem ſię iey przez to żądanego tytułu do mniemaney poſſesyi.

Więc też w momencie tym do mniemanego dożywocia otworzonym iść i zaczynać ſwą takową poſſeſyą czy tentowała. Ile kiedy wſzelkie prawa choćby było nieſprzeczne, iednak bez intromiſſyi ieſt martwe i niczym nie ieſt kiedy ſwego dopełnienia mieć nie będzie oddaiącego i biorącego.

Y dla tegoć Marſzałkowa, ni dla ſiebie, ni dla Syna niemoże ſię zaſzczycać Prawem przez wſzytkie ſtopnie Procederowe. Dalſze ktemu Przyczyny.

Już pewnym ieſt, że intromiſſyi niema za Prawem kondycyonalnym, za Prawem niegodziwym przeciwko pierwſzym Prawom dobrze i należycie utworzonym.

Niemaſz też i proceſſu o expulſyą ſiebie. Czemu? bo nie miała poſſeſſyi, dla tego z mniemaney Poſſeſſyi mniemana expulſya, zważyć więc w iakim ſpoſobie Prawo Art: 92. z Roz: 4. i 56 59. z Rozdź: 11. naucza żałowania i donieſienia Urzędowi o wypędzeniu.

Prawo Art: 59. z Roz: 11. *każe we trzech Niedzielach oznaymić o ſzkodach Urzędowi.* Art: 92. z Roz: 4. *ukrzywdzonemu bez omieſzkania na Urzędzie Sądowym krzywdę opowiedzieć Woźnym i ſtroną obwieścić i znaki gwałtu ieśli iakie będą okazać i naydaley w* 10. *Niedzielach pozwać.*

Q. co z tych rekwizytow ma Marſzałkowa! Prawa przyznanego i przenieſionego ad proprium diſtrictum niema, intromiſſyi nieukazuie, in eſſe żadney nie ma. Proceſſu in tempore et in foro competenti nie ma i żąda reindukcyi.

Ad hæc mylność na całey rzeczy, bo to tylko fantazma wymyślone od Plenipotentow oney Koronnych, a ona ſama ani znała w tym krzywdy, ani znać chcę, bo wie iako iuż inter eſſe mieć nie może, albowiem W. JP. Krz: i ſam przez ſię Aktor i qua Opiekun dwuch Braci mnieyſzych Dobr Waławla dobry Poſſeſſor.

Przytym zważyć iey proceſs i gdzie uczyniony o to Dobra leżą w Woiewodztwie Brzeſkim i w Pcie Pińſkim w Litwie. Proceſs zaś uczyniony na Urzędzie Łuckim na Wołyniu i to iak pózno bo dopiero zanieſiony.

Roku 1773. 8bra 1. a o expulſyą niby ẏdziałaną w R. 1771. bez Mca i d. *Legat: proceſs Strony przeciwney.*

Przecież Prawo wyciąga po wyżey allegowane. Ażeby czasu iakowego gwałt, lub najazd domowy, lub expulſya ſtanieſie należyte było opiſanie, tu z tego nic nie ma.

A na doświadczenie: iako powiedaią z iey ſtrony, że niby w Roku 1771. uczyniona mniemana expulſya., a przecież Poſſeſſya JP. Stty Oſtryn: obięta, w R. 1772. Aug: 13. przez Sollenną intromiſſyą uczynioną na Kazimierza i Braci iego młodſzych Auguſta 17. dnia zeznaną, czy może bydź nazwano expulſyą i kiedyż taż intromiſſya poświadcza Jeneralſka z ſtroną Szlachty: *iż nemine contradicente w moc dzierżenia i ſpokoyną Poſſeſſyą &c.* podałem; A tu naturalny wnioſek nieſie: iż tam gdzie niemaſz zprzeciwieńſtwa tam niemſz gwałtu, a gdzie niemaſz gwałtu, tam niemaſz i expulſyi, a gdzie niemaſz expulſyi, tam niepowinno być o to i zaſkarżenie, więc próżna pretenſya JP. Marſzałkowey względem zażądaney Reindukcyi.

Co

Co większa do tego gdy ieszcze sama takową Possessyą rekognoskuię Listami do Stty Ostryńskiego pisanemi *Pierwszym.*

1772. Lutego 24. w ktorym prosi ażeby JP. Starosta, Ostryn: Waławelskiemu i Antopolskiemu Arendarzom swoim po 200. zł. Pol: in summa 400. powypłacał, długu onego dawnego zaciągnionego, i na to dała kartę pod tąż datą.

Drugim tegoż Ru Dnia 13. Czerwca: Łasce się rekommenduie, opiece się oddaie, i na wszystkie postanowienia zezwala.

Czytać takowe Listy w adresie pozapisywane do JP. Stty Ostryń: w Waławlu

Więc nie znała siebie: ani Possessorką: ani Pretensorką, do Waławla, ani też czuła się być wypędzoną. Kiedy nie była w Possessyi.

Nieznała tym więcey siebie być wypędzoną, kiedy za domniemaną Sprawą ex pulsyi żaląc się przed Stanami Skonfederowanemi Rzplitey nieuskarżała się o Prawdziwe wygnanie, lecz iż ma zapisy sobie dożywociem, a dla Syna swego wieczności niemogła i niemoże przyiść do Possessyi w jakowym wyrazie zalzłe Sancitum *ma swoje takowe kontentum.*

1774. Mca Jun: 17. dnia.

1774. *Mca Czerwca 17. Dnia Sancitum Konfederacyi odsyłaiące sprawę do Ziem: Pińskiego Teressy z Leduchowskich Orzeszkowey Matki i potomstwa oney w małoletności znayduiącego się Dobra Waławel i inne cum attinentiis przez siebie nabyte sub jus advitalitium oney przyznanym zapisem poddał. Dziedzictwa taż rzeczonych Dóbr na Dzieci z tąż Leduchowską zpłodzonych zapisano.*

A dla preokupacyi Pasierzbow gdy ta Wdowa do Dóbr Possessyi niemogła przyiść i niemoże, więc Generalna Konfederacya w Ziem: Pin: Sąd ku ostateczney rozprawie determinuie Widzieć Sancitum.

Wiec pretextualna mniemana Expulsya: niemoże ani powinna mieć u Sądu naymnieyszey animadversyi, a mieysca; owszem takowi zaskarżyciele tym Prawem karani bydź maią *vigore Konst*: 1726. *ktory wyraz tedy pod to Prawo Expulsyi opacznie podszywaiący się nie tylko Refusione. Damnorum per juditium Eliquandorum præv o comprobatione Partis Lesæ, aleteż personalibus penis Duplicatis, constitutione eadem præscriptis aby był karany Waruiemy czytać* Konstytucyą.

Daley ieszcze Konst: 1764. *Iterum każe karać na wzajem. A ponieważ Eadem constitutione* 1699. *Pœna sesionis turris pro expulsoribus iest naznaczona, więc pari jure też peny i na tych którzy o expulsyą oskarżywszy oney niedowiodą. Wyżey 6. Niedziel naznaczamy Sąd zaś od pen wzwyż wyrażonych strony, na któreby się ściągały uwalniać ani też tychże pen ad principale suspendować niepowinien będzie.*

A zatym iuż nie Reindukcyą zyskać, ale odebrać była powinna i w Ziem: satysfakcyą z Prawa przynależytą JP. Marszałkowa, to iest peny za pretextualną Proźbę Reindukcyi.

A zatym iako nullitas Prawa nullitas Possessyi, nullitas i proźby o Reindukcyą.

Więc w tym słusznie Dekret zasądził Punkcie: iż skassował Prawa wszelkie poślednieysze na Dobra z massy substancyi Michała po nabywane. *I przeto quo ad hanc Categoriam ma być Dekret Słonim: utwierdzon.*

B Item

Item przymowienie się Circa Petita a parte WJP. Kazimierza Orzeszki Stty Ostryńsk: z osoby swoiey i z osoby Michała i Benedykta czyniącego przeciwko W. JPm Ludwikowi Podkomorzemu Pin. Karolowi i Klemensowi Strażnikowiczom Pinskim, Adamowi Staroście Winnickiemu Orzeszkom.

Stanowiące pewność opłacenia summy przez Antoniego Orzeszkę Mar: Pińskiego Oyca procedentium 40,000. a w dziesięciu tyle ustąpienia wieczności Folwarku Swiacku: i Dworku w Grodnie WW. JPP. Kr sickim Chorążym Nadwor: W. X. Lit:

Która summa przez W. Podkom: i Bracią Jego Strażnikowiczow powinna być Sukcessorom Antoniego powròcona cum altero Tanto:

O czym wywod kròtki

Michał Orzeszko Mar: Pinski Dziad wiodących Prawo z Còrki swey Elżbiety Orzeszkowny 1mi Voti Brzeskiey 2di thori Katowiczowey Łowczyney W, X. Lit. nad pozostałemi, dwòwa z niey pozaślubnemi Còrkami a swemi Wnuczkami, Katarzyną i Theodorą Kotowiczownami, Łowczankami Litewskiemi, miał przez czas niemały opiekę.

I razem tesz nad Dobrami onych, Buchowiczami, Rusotą Swiackiem, Szudziłowem i innemi wszelkiemi ruchomościami kleynotami, złotem, srebrem i całym gospodarstwem był rządcą udzielnym, a opiekunem Prawem naturalnym.

Jako tedy Ar. 3. z Roz. 6. stanowi Opiekunow, tak 4. z Ar. tegoż rozdziału wielką naukę czyni do obchodzenia się z małoletnich dobrami i ruchomościami.

Maiąc tedy te dwie Wnuczki pod swym rządem z dobrami i ruchomościami jedną Katarzynę wydaiąc in Votum za Jana Karpia Woyskiego Grodz. i na część oney wydziałem oddaie Rusotę i Szudziełow wieczyste, i Swiack we 20,000. zł. zastawny, stante Tutoratu przez Michała Orzeszki od Swidzinskich, Prawem wieczystym nabyty cum exceptione wykupna onego.

Z jakowego wyposażenia i oddania Pro sorte własności Rodzicow ony na Karpiową przypadaiących dòbr, summ i ruchomości, Michał Orzeszko pozostał docześnie kwitowanym.

Jusz tedy część na Katarzynę Kotowiczownę, in 1mo Voto Karpiową Woyskę, in 2do Wereszczakową przypadaiąca zdaie się od Opiekuna być oddaną i zaspokoioną, lub o tey będzie kwestya wzmieniona. Co poniżey się obiaśni.

Druga Theodora Kotowiczowna Łowczanka Elżbiety Orzeszkowny Còrka a Wnuczka Michała Orzeszki dostaie się w małżeństwo Janowi Krasickiemu Chorążemu Nadwornemu Lit.

Dla ktòrey lub dobra takoż połowicznie przypadaiące tenże Dziad oney Opiekun postąpił, a inne takoż sami ad Posesionem zaieli i zdałoby się nicby rościć pretensyi niepowinni kiedy

w R. 1742. Junii 24. D. na zapis Obligacyiny Krasiccy u Opiekuna swego 9100. zł. Pol. pożyczyli, a w terminie gdy nie oddali była okazyą wzniecenia w całey sprawie Tutoratus Procederu.

Bo

Bo za niewypłaceniem na terminie przez Krasickich tey summy pożyczoney i przez nieopytne zaięcie dòbr z pod opieki wielka i magno motu nastąpiła litispendentia.
Gdyż Michał Orzeszko Mar. Opiekun, konwinkował Krasickich w Grodach Grodzieńskim i Pinskim.
A Krasiccy w Trybunale rozpoczowszy Prawo o zdanie kalkulacyi z opieki, i o wszystkie pretensye z tąd pochodzące wyrok Dekretem oczewistym, Inkwizycyą i werefikacyą z dòbr Buchowicz, Rusoty, Swiacka, Sudziłowa i Ziabczyć.
I te Akta Krasiccy w expedyowaniu do skutku przyprowadziwszy do kilka kroć sto tysięcy zł. pretensyi naliczyli, świadczy to Proceder, i poświadcza za razem Supplement Testamentu pod R.
1749. Xbr. 7. przez Michała czyniony, tak o pretensye za summę winną miana do Krasickich jako też wyrażaiący Proceder i rożne nieukontentowania swoie, do tychże Krasickich miane.
Za ktoremi wkłada obowiązek na Synow popierania proceduru i zaprzysięgania, w czym czytać suplement, Testamentu
Dać tedy wiarę potrzeba że z Krasickiemi Interes był wielkiey wagi, gdy do tyla pobudził Michała Orzeszki aby w swey dyspozycyi ostatniey wzmienił, i przy zażaleniach obowiązki położył Procedowania i Juramentowania, gdy iusz Sprawa tylko zawieszoną została do samego oczewistego wyroku,
Nie przyszło iednak do tego? bo śmierć Michała nastąpiona w samym biegu rozprawę zostawiwszy bezskuteczną Synow pozostałych Jozefa, Felixa, i Antoniego Marszał: Pin: na satysfakcyi tylko wypełnienia woli Oycowskiey i w pomiarkowaniu się Dobrami i uspokoienia Procederow pobudziła.
Jakoż dwoma konwencyami czyniąc rozbior dòbr i pomiarkowanie wszelkiego maiątku, po między siebie Bracia między inszemi kontentami opisanemi, do każdego wspòlnie i po części przysłuchaiącemi co do przypadku interessu z Krasickiemi w takowym sposobie opisali się a nayprzod konwencyi pod R.
1750. Maia 27. zawartey a w Grodzie Pinskim aktykowaney, ad casum tale: *Dyspozycyami Nieboszczykowskiemi jako się wyżey wyraziło między nas trzech Braci rozpisane przy spokoynych Posesyach i rządach naszych consone ad mentem eorundem piæ defuncti dispositionem zachowuiemy, eaq; Intuitu od wszystkich pretensorow i turbatorow, każdy dòbr swoich własnym kosztem i staraniem nie pociągaiąc,* ieden drugiego bronić odpowiadać, czy kombinować się powinniśmy.
Z tego Punktu wyraźność daie poznanie, że w podzielnych Częściach, każdy własnym kosztem i staraniem bronić i odpowiadać przez Prawo, a przez srzodki przyiacielskie kombinowania się w każdym Interesie, tak seperatim jako i iniunctim powinność opisali
Jakoż extenore subsequenti dostateczniey apparet.
„ Co zaś Generalitatem do osoby nieboszczykowskiey i dòbr wszystkich „ po nim pozostałych Concernit. Tedy in tali casu od wszystkich pre„ tensorow i turbatorow a præcipue ad processowani JW. JP. Kra„ sickiego Chorążego W. X. Lit. i WJP. Płaskowickiego Podstolica „ Pin. wszyscy my trzey Bracia spolnym naszym kosztem ochraniać „ się procedować, iż też każdemu ex sorte sua amicabili modo kon„ kludować, albo na mieyscu swoim Plenipotenta uprosić, i na ex„ pensa Jmćiom uprowidować obowiązuiemy się. *Czytać Konwen„ cyą.*

Ta istność Punktu ad generalitatem po osobie nieboszczyka i dóbr succedentem po między Bracią wyraznie obowiązuie do wspolney straty unkosztu i starania wspolnie i poosobno wszystkich opisuiących się braci.

A z tąd rozumienie pewne, że iak wszyscy za iednego tak ieden za wszystkich uszczerbkowi w depansach podlegać nie powinien, których zgon szkody w każdym czasie repetibilis być może i z Dokumentu pozostaie i iakowy zawiązek onego iest, iusz to wzruszonym być niemoże.

Także i w drugim Dokumencie ostatecznym intercyzyinym w tymżeR. Julii 19 dnia zawartym, a 21 Ejusdem na Roczkach Pińskich przyznanym. Co do przypadku Takowy wyraz.

Dalsze zaś Sprawy i Dokumenta generalitati nostræ subjecta, mianowicie „Testamenta Oyca Dobrodzieja naszego i od Siostr naszych zrzeczenia, oraz Juryzdyczne z JWJPP. Kraśickiemi Chorążemi W. X. L. i WJPP. „Płaskowickim Podstolicem Pttu Pińskiego sprawy przy JP. Woyskim „Bracie naszym młodszym wziowszy od Jmci authentyczny Regestr „pro defensione w Trblle zostawujemy.

I na to wszystko expensa prawne łożyć maiące prævio onych sprawiedliwemi Regestrami deductione na nas trzech Braci rozdzieliwszy, każdy sortem suam WJP. Woyskiemu Pttu Pińskiego wrócić submitujemy się,. Czytać Dokument.

Zezwolenie Dwóch braci do zastawienia do obrony sprawy z Kraśickiemi uczyniło Antoniego mocnym Procedowania.

Zaręczenia za Dokumentem łożonych expens postanowiło go pewnym pozyskania wszelakich wydatkow na też Sprawę, więc cokolwiek czy to w Sprawie utracił szkodą iest rozdzielną na wszystkich. Czytelz w expensach poniosł uszczczerbek Bonifikacyi sprawiedliwa należy od wszystkich.

Z mocy tedy zezwolenia i opisania Dwóch Braci trzeciemu, jakowy, uczynił postępek Procedowania z Kraśickiemi, Antoni Orzeszko takśię wywodzi.

Ze tenże Antoni unikaiąc niezmiernych expens w Trblle łożyć się maiących z temiż Kraśickiemi Chorążymi Litew: opisuie się na kompromis za wiadomością Braci swych, za zezwoleniem pierwszym onymże opisuje się na Sąd, który zmową być niemoże, ale wyraznym prawidłem rozstrzyżenia sprawy, i dokończenia oney.

Już tedy, niemożna prawdzie przeczyć gdzie na pismie Dekret tak wielkiey wagi jako Seymowy i Trbllski się pokazuje.

1753. 9br. 6. zapadły Dekret kompromissarski post omnes expletos gradus juris kopii z spraw i comportacyi i po zaprzysiężeniu supra veritatem komportacyi następuie z inkwizycyi i werifikacyi Dekret utwierdza, WJPana Marszałka Pińskiego przy Aktorstwie Dóbr Dorosień i Kijaża vigore dyspozyci Ordynacyi Testamentow i konwencyi, lecz według Praw 1734 i 1737 od Michała i Katarzyny z Janiewskich Orzeszkow Marsz: Piń: Synowi Antoninmu wydanych pretensyą uspokoioną Swidzińskiemu przysięgą gładzl.

Rozsądzi ex verificationibus pretensyą i sądzi za pretensyą Kotowiczowien 103634.

Z którey summy odcina schedę na Katarzynę Kotowiczownę 1mo voto Karpiową połowę summy idq; 51817. iako od niey ze wszystkich pretensyi ogulnym kwitem, uspokojoną być rozumianą.

Drugą takowąż summę sądzi dla Kraśickich, bo od tych kwitacyi zupełney

nie

niebyło i przeto koniecznie rzetelna pretensya, ostała się kapitałem i długiem na Antonim.

I lubo tenże Sąd JKompromissarski niby adequatè obie Strony rozsądzaiąc z Tabelli położonych długow opłaconych, pożyczonych summ pozapłacanych pretensyi skompensował summą takowoż ale to wszystko pod ciężkiemi juramentami. Widzieć Dekret.

Przeto naywiększą z tąd poniosł przegranę, że sumnieniem przypłacić swoim na zysk Braci swych musiałby.

I tym dokonaniem uciężyłby duszy fortunodawcy daleko większych porcyi wszystkich Synow Oyca Michała Orzeszki Marszałka Pińskiego.

Dla powodow jakowych WJP. Antoni Orzeszko; Gdy virtute konwencyinych Dokumentow między Jozefem, Felixem, a onym zaszłych de contentis wyżey wspomnionych został zupełney władzy i woli Braci swych, i swojey rządzącym.

Unikaiąc co naywięcey, nadwerenżenia sumnienia przeciwieństwa Dekretu i znowu Amissyi w tak wielkiey Sprawie i tak wielkiego szacunku będącey.

Albo jak Strona by wnosić mogła że choćby mógł w jedney rzeczy jednego Dekretu przysiąc a w drugiey nie przypuszczoonym byłby do juramentu, i musiałby upuścić całą sprawę w zysk przeciwney stronie. Bo tak 59. Art: z Roz: 11. upewnia pod tytułem o pisania szkod w Pozwie albo mianowaniu przy ustney żałobie.

„Iż niektòrzy ludzie zwykli w Pozwach żałoby swey przy gwałtach i przy inszych rożnicach pisać wiele rzeczy szkod, albo i przy ustney żałobie. „Słownie ich mienić, a czasu dokonania Prawa gdy przyidzie ku przy- „przysiędze. tedy tych szkod w Pozwie albo, ustnie na żałobie- „pomienionych, wielką część odstępowali czym jako Urząd w niepo- „trzebną trudność przywodzili tak i sobie o nie jakie mniemanie prze- „ciwne przyprawowali.

„A tak my Hospodar, chcąc te w ludziach takie myśli w przód powciągnio- „ne ustawuiemy, Iż ktoby w Pozwach albo ustney żałobie swey szkody „jakie opisawszy i pomieniwszy, a potym na Prawie albo czasu przy- „sięgi, ktorey części ich odstępował, i na wszystkich, jako obżałował, „przysiąc niechciał, ten iuż i wszystkie insze szkody w żałobie iego „pomienione traci, i przysięgać na nich nie może, a obżałowana Strona „od nich wolna będzie.

Toć w tak mnogim Juramencie, wiele Dekret Kompromissarski opisał i na tak licznych Punktach niepodobna, przysięgaiąc we wszystkim żeby absque perjurio mógł rzetelnie przysiąc.

Opuściwszy, choć ieden Punkt opuścić potrzeba. Całą Sprawę i być przyczyną wielkiey szkody.

Cóż przeto znaiąc sprawiedliwości i maiąc Sumnienie, ograniczone ku celowi prawdy, tylko zmierzaiące, musiał wynalazać medium zachowuiąc całkowicie one a używać przyiacioł do ukontentowania, mnieyszym, i z honorem niżli być z zyskiem nie bez uszczerbku Sumnienie i dyzhonoru.

1753. Mca Xbra 10. d. danym: a 1756. w aktach Ziem: Piń: aktykowanym Deniq; aż w Roku 1770. Maja 12, na Roczkach Marcowych Pińskich, przez JP. Franciszka Krasickiego Chorążyca Nad: W. X. L. za Plenipotencyą sobie od oyca służącą przyznanym zapisem kwitacyinym, de præstita satisfactione, wiecznie zostać z osoby swojey i Braci swych uwolnionym.

W tym sposobie, iż za odstąpieniem od iuramentu naznaczonego Dekretem

 nie-

Kompromiſſarſkim w Ru 1752 Mca 9bra 6. d. na pierwſzych Roczkach w Grodzie wykonać maiącym, ugodziwſzy za ſummę 50000 złł: Pol: toieſt gotowymi 40000 a w dzieſięciu tyſięcy wieczności Swiacka z Dworkiem w Grodnie uſtąpionych kwitacyą na ſiebie Braci ſwych i ſukceſſorow WJP. Antoni Orzeſzko Mar: Pin pozyſkał. *Czytać kwitacyą.*

A gdy ſię tak ſpełniło, i kondycyą Dokumentow konwencyinych i mocą onych, że ſprawiedliwie zapłacił, a unkoſztow jeſzcze wiele ponioſł, więc Bracia rowną powinni ponoſić ſzkodę Vigore ſwych opisow, jako ten który przy utrudzeniach i ſtarunkach ponioſł depans ſubſtancyi właſney a dotąd przez Braci nie nadgrodzoney.

Ale gdy ſię ściągało to do dwuch Braci z części onych, ku nadgrodzeniu Antoniemu Jozefa i Felixa Orzeſzkow.

Antoni dopominaiący ſię naprzod z Schedy Jozefa Orzeſzki Podſtolego Pinſkiego, magno motu w Trybunale Gł. W. X. Lit. z WJP. Janem Orzeſzką eo tempore Strażnikiem ad præſens Stolnikiem Pttu Pinſk: proſequabat litem.

In tractu ktorego Procederu za uſpokoieniem przez wſpomnionego Stolnika Pinſkiego Syna Jozefa Orzeſzki części takowey ſummy Ichmść PP. Kraſickim zapłaconey.

Tak o tę ſummę, jako też i o inne rozmaite pretensye zapisem wieczyſto ugodliwym kwitacyiną zrzecznym w R. 1759. Mca Maia 9. dnia Datowanym & eodem Anno & Mense Dieq; 11. w Magdeburyi Wilcń: przyznanym ad Invicem po kwitowali ſię Legatur niedyſputowany Dokument.

Kiedy ieden ſukceſſor do schedy przynależący Syn Jozefa, Jan Stolnik Pinſki Orzeſzko uznał za realność takowy opłaconey ſummy Kraſickim i oną bonifikował, za cóż WJP. Podkomorzy z Bracią ſwoiemi Sukceſſor Felixa Strażnika Pinſkiego nie może i niechce na tey perſwazyi przyſtać i ex ſua Scheda godziwie bonifikować, kiedy jeſzcze takowa pretenſya opłatą nie kompensowana.

Wnoſząc i ſuppoſitive mowiąc, że po Dekrecie Kompromiſſarſkim Antoni Orzeſzko mógł Condictamen w ugodzie zawrzeć z Kraſickiemi.

A jeśli niezmównośc tedy dawność Ziemſka przemilczana.

Znoſi ſię pertotum takowy zarzut, z ſamey poznania Sprawy, że niemógł czynić zmówności, gdy per Seria był Proceder w Kompromiſſie wiedziony, a tym barziey gdy tenże Kompromiſſ tak ściſłemi obciążył Juramentami, toć tym ſamym Ewikcya zupełna uwolnienia ſię od Juramentu była pobudką godzenia ſię, lub i z ſzkodą właſną.

A kiedy miał moc z zapiſow Konwencyinych poruczoną więc nie czynił zmówności, bo zmówność czyni Præiudicium dla trzeciey ſtrony

Bo i warunek w Konwencyach jeſt Definitivé położony zupełnego kończenia Sprawy i do ſkutecznego nadgrodzenia z Prawa unkoſztow i wſzelkich ſzkod.

Niemaſz też i dawności takowey pretensyi bo dług dawnością niezno. ſi ſię podług Ar. 12. z Roz 7.

A gdy Stta Oſtryńſki temu długowi przez zabrany i potioritate przy Dokumencie kwitacyinym zupełną Ewazyą i przy rozprawie w Ziemſtwie Słonimſkim czynił i ad Præſens czyni na tym, jako zeſzły Antoni Orzeſzko nie z żadnego Kondiktaminu, ale aktualniey realnie Kraſickim Chorążym W. X Lit. zapłacił parata pecunia 40,000. złł: Pol. a w 10,000. Swiacka i Dworu Grodzienſkiego in Schedam ſuam należących uſtąpił, i natym jako z części WJP. Felixa Orzeſzki Strażnika

żnika Pińskiego summa ani W. Antoniemu Orzeszkowi Oycowi, ani Proceduiącym Synom Jmść nie jest wypłacona i niczym bonifikowana.

Więc tak solennym Juramentem dowodem naysolennieyszym z Prawa przysięgą przy Dokumencie kwitacyinym rzecz ewinkuie, i dwa Dowody razem składa podług Ar: 77 z Roz. 4.

Więc summa pro Scheda W. Podkomorzego przynależąca i Braci jego 16,666. gr. 20. a Cum altero tanto 33,333. gr. 10. słusznie rekwiruie się.

w Czym i Dekretu Ziem: Słonim: utwierdzenia żąda, a folio 532. ad fol. 539.

W tym zaś ad hocce Decretum słuszne powinne być dołożenie że expensow Prawnych nie sądzono.

Ponieważ iż Konst: 1726. i zaprzeyrzaną sprawą tylko Procederami autentycznemi przewiedziono każe expensa Sądzić, tu zaś zważyć jak wielki mógł być koszt owego znakomitego Kompromissu, na którym zazwyczay wszystkie osoby do Sądu przynależące muszą się sustentować, i regradyfikować.

Przeto ex hac consideratione & altera teraznieyszego Procederu w Konfederacyi, Ziemstwie Słonim: & ad præsens w Trblle intentowanego, ad minimum 15000. złł: Poll: sądzenia.

Na zbicie którey pretensyi WJP. Ludwik Orzeszko in oppositum wniosł iż za Obligami przez zeszłego Antoniego Orzeszki mogli być poodbierane, a wniosł to przeciwko Dokumentom konwencyinym 1750. Roku zaszłym.

Idq; o summę u JO. Xcia Wiszniowieckiego Wdy Wileń: 65000. u JP. Grabowskiego 7000. złł. u Parissewicza 110. Czer: złł: u Terleckiego 30 przy kleynocikowey zastawie, o summę Siemiżowską 4000. złł:

Wniosł to wszystko na próżno przy żałobie ustney bez żadnego Dowodu jakoby Antoni miał te wszystkie summy zatrzymać, bo słowa zbiiaią się Dokumentem. A Dokumentem sollennym, konwencyinym, oraz i kwitacyinym *pod R.* 1750. *Julii* 19. *dnia* zawartym & eorundem 21. na roczkach Grodz. Piń: przyznanym.

Ze Summy za obligami wszylcy trzey Bracia własnym ex sorte sua kosztem i staraniem dopominać się i prawnie dochodzić obowiązali się. to iest W. JP. Strażnikowi z osobna, Woyskiemu z osobna, a Podstolemu assistente W. Woyskiego inspectione z osobna dochodzić i każdemu contingens suum, odebrać independenter iednego od drugiego wolność zachowali.

Insuper wszystkie Obligi po aktykowawszy, Oryginały przy Dwóch częściach Jozefa i Antoniego zostawili, a extracti in manibus Strażnika, ad integram satisfactionem zostawać udeterminowane.

I vigore tych premovencyi Straż: extrakta, a Woyski autentyki rozebrali Widzieć Dokument konwencyiny.

Stawić tedy przed oczy Proceder potrzeba kiedy w rozpoczęciu Sprawy w Ziem: Słonim: przez nakaz Dekretu ze wszystkich stron archivum Orzeszkowskie komportowane zostało præviis expletis juramentis supra fidelem ac totalem comportationem.

Czemuż ani authentykow, ani Extraktow nieznaydziono ex universa comportatione.

Czemuż żadna litispendentia po dacie konwencyi nawet oprocessowanie nie nastąpiło za jakim Dokumentem Dopiero WJP. Podkomorzy dochodzi i wnosi Sprawę o to gołosłownie o to bez żadnego dowodu, i nie wpiera żałoby niczym Vigore 54. złł, 4.

A zatym rzecz ukonkludowana gdy Podkomorzy wznieca szuka po Doku-

mentach zaszłych, i przyznanych szuka, iuż po ukończoney rzeczy więc idzie przeciwko prawu ar, 25. i 75. z Roz. 4 winien razem odstąpić pretensyi i winien razem pen.

Adeoq słusznie Sąd nie przychylił się do prozb Podkomorzego, bo niemiał na czym składu czynić Dekretu.

Gdy żadnego ze trzech Dowodow u Prawa pozwolonych nie stawił przed Sądem Podkomorzy niemiał pisma żadnego, bo ani Dokumentu ani processu niemiał Swiadka żadnego niereprodukował Testimonium od Pieczętarzow konwencyinych nie złożył dowodu ostatniego przysięgi, a przeto upadł na Sprawie podług Ar: 59. z Roz: 11. i ar: 77. z Roz: 4.

Więc słusznie takową pretensyą Ludwika Orzeszki i Braci jego uchylił

Druga podobnaż tęyże pretensyi o Folwark Swiack i Dwór w Grodnie własny Antoniego Orzeszki.

Lubo ten Folwark i Dwór Grodzieński w Ru 1725 Junnii 27. od Swidzińskich przez Michała Orzeszki, stante tutoratu Wnuczek iego nabyty, i do zastawy summy 20000. zł. tychże Wnuczek przynależący.

A toli ten Dwór w Grodnie w Ru 1748 M ja 19. d z Juryzdyką pro Scheda Antoniemu ustąpiony i te ustąpienie że zostało potwierdzone konwencyinym poślednieyszym zapisem 1750. Julii 19. a 21. Eorndem przyznanym od Braci wszystkich i gdy pod ten czas jak o wszystko się godzili tak o ten Folwark Swiack żadney salwy nie zachowali.

Co większa kiedy ta wieczność preaggrawowana na uspokojenie do Michała Regulowaney poszedł.

Przeto iuż oto nic mowić niemożno, bo konwencye daiące moc Antoniemu do kończenia interessu z Krasickiemi załatwiaią.

A zatym nullitas pretensyi jako uznana iest w Ziemstwie, tak gdy słuszny wyrok powinien być potwierdzony.

A gdy w tych dwóch Kathegoryach z Sprawiedliwości samey z Marszałkową Respektem uchylenia Reindukcyi a z Podkomorzym respektem przysądzenia summy zostanie Dekret utwierdzony Paeny apellacyine nieodpuszczenie sądzone być powinne intuitu Kon: 1764. o appellacye

W Kathegoryi od tegosz Stty Ostryńskiego i Jego Braci z JP. Grzegorzem Płotnickim, i całą Kancellaryą Pinską o summę zginioną.

Krótkie przymówienie się co do przysądzenia summy 16,000. złł. cum altero Tanto jako aktualnie w Kancellaryi Ziem. Pin. zginioney.

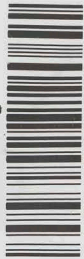
I o poprawę tegosz Dekretu co do nie przysądzenia Pen pro abusu nie pilności Kancellaryi na Regencie.

I o expens Prawny w Ziemstwie Pinskim w Trybunale i Konfederacyi Ziem. Słonimskim miany adminimum 5000.

Takowe kwestye do rezolucyi podaią się na sporze między stronami zostaiące.

1. O summę aktualnie lokowaną w Kancellaryi Pinskiey za weyściem w Intercyzę pod Rokiem 1765. Julij 15. D. a Augusta 20. w Grodzie Pinskim przyznaną, między zeszłym Antonim Orzeszką Mar. Pinskim a Michałem Ordą o wieczność Dóbr Bułhar w Powiecie Pinskim leżących.

Który Michał Orda po przeżyciu Antoniego Ordy Brata rodzonego, i po wziętym zrzeczeniu od Ludwika drugiego Brata, oraz po zapadłym Dekrecie Inequitationis prevта Repositione summy zastawney, Czyżom jako przelanym zastawnikom od Franciszkanow, został pewnym i be-

Biblioteka Jagiellońska
stdr0025462

